

NA OBRANU VĚDY A VÝZKUMU

PROHLÁŠENÍ ODBOROVÉHO SVAZU PRACOVNÍKŮ VĚDY A VÝZKUMU

Současná míra inflace těžce poškozuje velkou většinu obyvatel České republiky, prudce vzrostlé ceny energií i potravin vedou k závažným finančním obtížím spotřebitelů. Aktuální situace má své negativní důsledky všude – výrazně rovněž v oblasti, spadající do rezortu vědy a výzkumu.

Náš Odborový svaz pracovníků vědy a výzkumu, který od roku 1990 zastupuje pracovníky a pracovnice dlouhé řady ústavů Akademie věd České republiky i dalších výzkumných pracovišť, považuje stávající situaci za mimořádně závažnou. Ekonomické vyhlídky do roku 2023 jsou z hlediska inflace podobně neblahé, jako byl právě uplynulý rok 2022. Zvláště pak v segmentu společenských a humanitních věd – v rámci AV ČR tradičně označovaných jako tzv. třetí vědní oblast – kde jsou dlouhodobě mzdy nejnižší, vede současná inflace k závažnému existenčnímu ohrožení pracovníků a pracovnic a jejich rodin. Velmi obtížná je však situace i v ústavech první a druhé vědní oblasti, zvláště pak pro ty z pracovníků a pracovnic, jejichž mzdy jsou nižší. Vysoká míra inflace a zvýšení cen energií mají za následek obtížně únosný růst životních nákladů. Většina výzkumných pracovišť je nadto umístěna ve velkých městech, kde jsou neúměrně vysoké náklady na bydlení. Inflace a zvýšené náklady na energie obdobně doléhají rovněž na samotné výzkumné instituce, neboť jejich rozpočty s podobně nezvládnutým ekonomickým vývojem nepočítaly a postrádají tak dostatek prostředků na krytí provozních nákladů.

Požadujeme proto:

- 1) Navýšení rozpočtu pracovišť vědy a výzkumu tak, aby byla kompenzována vysoká míra inflace (v roce 2022 dosáhla podle Českého statistického úřadu 15,1 %). Navýšení rozpočtu by mělo být určeno výhradně na valorizaci mezd vědeckých i vědu podporujících pracovníků a pracovnic s cílem stabilizovat jejich obtížnou životní situaci.
- 2) Navýšení rozpočtu pracovišť vědy a výzkumu dalšími prostředky tak, aby jednotlivé ústavy byly schopny hradit nevyhnutelně nutné a přitom nepřiměřeně zvýšené provozní náklady na energie. Připomínáme, že tato pracoviště provedla v uplynulém roce aktivně řadu vnitřních opatření, směřujících k co nejvyšším úsporám spotřeby energií. I přes tyto úspory však ceny energií vytvářejí v jejich rozpočtech nadále velmi obtížnou situaci.

Důrazně upozorňujeme, že domácí pracoviště vědy a výzkumu, zejména Akademie věd České republiky, dlouhodobě pronikavým způsobem přispívají k hospodářskému a společenskému rozvoji České republiky a jejímu skvělému jménu ve světě. Naši Akademii věd lze označit za živé národní bohatství, tvořené pozvolna, po dlouhé desítky let rozvíjenou výzkumnou infrastrukturou a po léta i generace postupně rostlým intelektuálním společenstvím lidí – jejich pracovníků a pracovníc. Současná situace však tuto rozsáhlou skupinu vysoce kvalifikovaných a vysoce tvořivých lidí, pracovních skupin a ústavů coby institucí, i Akademii věd jako celek, stejně tak jako další pracoviště vědy a výzkumu mimo ni, bezprostředně existenčně ohrožuje. Mnohá zahraniční pracoviště se snaží dosáhnout odchodu některých našich pracovníků a pracovníc vědy a výzkumu do svých vlastních institucí. Kromě podstatně vyšších mezd jim mohou též nabídnout důstojnější životní podmínky, zejména v podobě nízké nebo nižší inflace, nižších cen energií, nižších cen potravin a některého zboží, dostupnějšího bydlení a lékařské péče i kvalitnějšího veřejného školství (včetně veřejných školek a jeslí). Tento „brain drain“ trend může vlivem nastalé velmi neutěšené situace nepochybně výrazným způsobem pokračovat i v budoucnosti, což by způsobilo oslabení úrovně vědy a výzkumu v naší zemi.

Upozorňujeme dále, že pouze země s rozvinutým a stabilním sektorem vědy a výzkumu bude schopna vytvářet míru inovačního potenciálu potřebnou pro budoucí – patrně nesnadná – léta a desetiletí. Máme na mysli výzvy spojené s přechodem na energeticky šetrnější a efektivnější ekonomiku, výzvy související s proměnami způsobů lidské práce a s dalšími proměnami naší společnosti při zachování její vnitřní soudržnosti, sociálně únosného způsobu života a demokratického právního státu.

* * *

Prohlašujeme zároveň porozumění a podporu požadavkům vysloveným společným usnesením ředitelů a ředitelk pracovišť Akademie věd České republiky z oblasti humanitních a společenských věd dne 7. února tohoto roku, adresovaným do rukou paní ministryně pro vědu a výzkum, jakož dále i požadavkům, vzneseným Asociací děkanů filozofických fakult vůči panu ministru školství dne 10. ledna tohoto roku.

Odborový svaz pracovníků vědy a výzkumu

člen Českomoravské konfederace odborových svazů